

Najlepsze praktyki

Żadne z państw Europy nie posiada procedur prawnego uzgodnienia płci, które byłyby zgodne z prawami człowieka. W 2012 r. w Argentynie uchwalono tworzoną w poszanowaniu praw człowieka ustawę Gender Identity Law. Procedura, którą ta ustawa określa, jest przejrzysta, szybka i dostępna. Argentyńskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje, że w ciągu 12 miesięcy od przyjęcia Gender Identity Law skorygowane zostały dokumenty 3000 osób. Model argentyński, czyli prosta procedura administracyjna, stanowi najlepszą praktykę. Nie wymaga ona rozwodu ani zgody ze strony małżonka. Nie wymusza od osób ubiegających się ani sterylizacji, ani eksperckiej opinii, ani też diagnozy stanu zdrowia psychicznego. Procedurze mogą poddać się również osoby w wieku poniżej 18 lat.

**Szybko.
Dostępnie.
Przejrzystość.
Uzgodnienie otwiera drzwi.**

Uzgodnienie Płci Metrykalnej *Fakty*

Dowiedz się więcej o **prawnym uzgodnieniu płci** i sprawdź, co możesz zrobić, by dokonać zmian na lepsze – www.tgeu.org/AccessAllAreas oraz www.transfuzja.org.

Stworzone dzięki wsparciu Open Society Foundation, holenderskiego rządu oraz Komisji Europejskiej. Poniżej wyrażone są wyłącznie poglądy TGEU, które niekoniecznie odzwierciedlają poglądy patronów.

Czym jest uzgodnienie płci metrykalnej?

Prawne uzgodnienie płci jest procedurą polegającą na zmianie imienia i nazwiska oraz oznaczenia płci w kluczowych oficjalnych dokumentach i rejestrach. Ma to na celu uznanie tożsamości płciowej danej osoby. Władze państwowe wyznaczają kryteria określające, kto może się takiej procedurze poddać. Jednakże takie wymagania, jak przymusowa sterylizacja, nakaz rozwodu, wymóg rozpoznania stanu zdrowia psychicznego oraz progi wiekowe w oczywisty sposób łamią prawa człowieka konkretnych jednostek.

Dlaczego uzgodnienie płci metrykalnej jest takie ważne?

Elementy codzienności, takie jak wybór miejsca zamieszkania, otwieranie rachunku bankowego czy korzystanie ze personalizowanego biletu na transport miejski, mogą stać się źródłem trudności, jeżeli tożsamość płciowa danej osoby nie jest odzwierciedlona w dowodzie osobistym, paszporcie itp. Dzieje się tak dlatego, że osoby transpłciowe często są posądzane o posiadanie fałszywych dokumentów oraz zmuszane do ujawnienia swojej tożsamości płciowej wbrew swojej woli. Stanowi to naruszenie ich prawa do prywatności, a nawet często skutkuje dyskryminacją i przemocą. Prowadzi to również do tego, że wiele osób transpłciowych zostaje wykluczonych ze społeczeństwa i rynku pracy. Ponadto wiele z nich nie ma odwagi się ujawnić, czego konsekwencją mogą być lęki, depresja, a nawet samobójstwo. Posiadanie dyplomów oraz świadectw pracy, które nie odzwierciedlają płci, w której dana osoba żyje, staje się częstą przyczyną bezrobocia u osób transpłciowych.

Szybka, dostępna i przejrzysta procedura uzgodnienia płci metrykalnej zapobiega dyskryminacji, chroni prywatność danej osoby i umożliwia godne życie.

Europa a problemy z prawnym uzgodnieniem płci

Uzgodnienie płci metrykalnej nie jest dostępne aż w 16 krajach Europy. Powodem jest brak odpowiednich procedur, tudzież nieskuteczność tych już istniejących. Prowadzi to do tego, że osoby transpłciowe nie mogą legalnie zmienić dokumentów oraz wieść godnego życia.

ZALECENIE:
Przegląd ram prawnych i umożliwienie szybkiego, dostępnego i przejrzystego procesu prawnego uzgodnienia płci.

Sterylizacja stanowi wymóg formalny w ramach procedury uzgodnienia płci aż w 23 państwach Europy. W sposób jawny łamie to prawo do integralności cielesnej, prawo do wolności od tortur i prawo do założenia rodziny. Nie wszystkie osoby transpłciowe mają chęć lub możliwość poddania się takim interwencjom medycznym.

ZALECENIE:
Usunąć wszelkie wymogi medyczne w ramach procedury prawnego uzgodnienia płci.

Przymusowy rozwód lub unieważnienie małżeństwa w przypadku osoby transpłciowej pozostającej w związku małżeńskim stanowi wymóg formalny w 19 państwach Europy. Jest to bardzo trudne również dla ich rodzin, ponieważ ich współmałżonkowie i dzieci tracą tym samym prawa chronione przez małżeństwo. Procedura rozwodowa

stanowi ogromne obciążenie finansowe i emocjonalne, skutkuje również rozstaniem kochających się par.

ZALECENIE:
Usunąć rozwód z listy wymogów koniecznych do procedury prawnego uzgodnienia płci.

Diagnoza stanu zdrowia psychicznego lub opinia eksperta są konieczne do prawnego uzgodnienia płci we wszystkich państwach Europy. Oznacza to, że tożsamości transseksualne uznaje się za chore, mimo że takie nie są. Prowadzi to do stygmatyzacji i wykluczenia społecznego. Co więcej, wymóg procesu diagnostycznego wyklucza wiele osób transpłciowych, które potrzebują prawnego uzgodnienia płci. Sprawia to również, że cała procedura trwa o wiele dłużej, nawet o wiele lat.

ZALECENIE:
Usunąć wszelkie wymogi dotyczące diagnozy zdrowia psychicznego lub opinii eksperckiej w procedurze prawnego uzgodnienia płci.

Progi wiekowe uniemożliwiają dostęp do prawnego rozpoznania płci wielu młodym osobom transpłciowym. Poza Niemcami i Austrią przepisy w prawach państw europejskich określają, że osoba poddająca się procedurze prawnego uzgodnienia płci musi być pełnoletnia (najczęściej ten wiek to minimum 18 lat). Utrudnia to integrację społeczną, na przykład w szkole, tym samym czyniąc szkodę dla rozwoju osobistego na tak ważnym etapie życia. Co więcej, wymogi dotyczące progu wiekowego mogą skutkować wykluczeniem możliwości prawnego uzgodnienia płci dla transpłciowej młodzieży i osób starszych (np. powyżej 65. roku życia).

ZALECENIE:
Usunąć określone bezpośrednio i pośrednio progi wiekowe w procedurze prawnego uzgodnienia płci.